

Tollbamondás

Lotz János budapesti egyetemi évei alatt kiváló kutatómunkát végzett. Ennek köszönhetően kétéves stockholmi ösztöndíjat kapott 1935-ben. Akkor bizonyára nem gondolta, hogy legközelebb 38 év múlva tud csak visszajönni Magyarországra. A stockholmi évek alatt a Magyar Intézet vezetése mellett megírta a *Das ungarische Sprachsystem* című fő művét. 1942-től pedig egyetemi tanárnak nevezték ki. Figyelemre méltó nyelvészeti tevékenységének híre Amerikába is eljutott. 1947-től a New York-i Columbia Egyetem tanára lett. A nyelvészet területén elért nemzetközi tekintélyének köszönhetően 1963-ban meghívást kapott Magyarországra, majd 3 év múlva vendégtanárként dogozott a budapesti tudományegyetemen. Lotz a magyar kutatók, írók, költők munkásságát Amerikából is figyelemmel kísérte. Különösen Illyés Gyula munkássága keltette fel az érdeklődését. Olyannyira, hogy 1965-ben Lotz felterjesztette Illyést az irodalmi Nobel-díjra. A Svéd Királyi Akadémia 50 évre titkosította a felterjesztettek névsorát, így ez az információ csak 2016-ban került nyilvánosságra. A díjat akkor Solohov orosz író kapta meg a *Csendes Don* című regényéért. Lotz nem adta fel, a következő évben is felterjesztette Illyést, de akkor is másnak ítélték oda a díjat.

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára: *Das ungarische Sprachsystem* (megmondhatjuk a diákoknak, hogy magyarul azt jelenti: a magyar nyelvrendszer), **Solohov**

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

Javítás: Minden hibáért (vesszőhibáért is!) 1 pont levonás jár a 20 pontból.

Szövegértés – Megoldások

1. Válaszolj a kérdésekre a szöveggel kapcsolatban!

8/

- a) Hol tartották a dzsemborit 1933-ban? **Gödöllő** (a *Magyarország nem elegendő válaszként*)
- b) A cserkészek számára biztosították a saját vallásgyakorlatot. **igaz** *hamis* (Húzd alá!)
- Mert **több pap (római katolikus) és lelkész (evangélikus) van a csapat mellett.**
- c) Hogyan nevezik magyarul a dzsemborit a gimnáziumi értesítőben? **világtáborozás**
- d) Tolna megyéből nem az egyetlen csapat volt a bonyhádi. **igaz** *hamis* (Húzd alá!)
- e) A bonyhádi résztvevők önálló cserkészcsapatot alkottak. *igaz* **hamis** (Húzd alá!)
- Mert **a Rákóczi csapaton belül a Csaba apródcsapat tagjai.**
- f) Legalább hét felnőtt segítette a cserkészek nyári táborozását. **igaz** *hamis* (Húzd alá!)

2. Milyen cserkészethez kapcsolódó szokásokat ismertél fel a szövegek alapján?

4/

- dzsembori/világtalálkozó
 - táborépítés
 - jutalmazás (selyemszalag)
 - cserkészinduló
- (Még esetleg: vallásgyakorlatok)

3. Mit jelent a szövegben?

4/

rg.=?	ritmikus gimnasztika	vagy	<u>rajz és geometria</u>	(Húzd alá!)
káplán=?	<u>a plébános segédje</u>	vagy	tizedes, az egység parancsnoka	
teológus=?	<u>hittant tanít</u>	vagy	szövegtannal foglalkozik	
tanárjelölt=?	<u>egyetemista tanári szakon</u>	vagy	tanársegéd	

4. Csak számok

4/

Legalább ennyi tábori rész volt a dzsembori helyszínén.	6
Ekkor jelent meg nyomtatásban a beszámoló szövege.	1934
Ennyi éve írta Sík Sándor a cserkészek indulóját.	103
Ennyi napig tartott a dzsembori.	14

1. Illeszd be a táblázat megfelelő oszlopába az alábbi, csupa nagybetűvel írt kifejezések helyesen leírt alakját! 15/

KOSSUTH+DÍJ; DÉL+ALFÖLD; ZSANETT+VAL; NEMZETI+MÚZEUM;
 A+MAGYAR+NYELV+ÉRTELMEZŐ+SZÓTÁRA; TÁNCICS+VAL; MÁRAI+SÁNDOR+DÍJ;
 MADÁCH+SZÍNHÁZ; GÁRDONYI+GÉZA+A+LÁTHATATLAN+EMBER; HEVES+VÁRMEGYE;
 OSCAR+DÍJAS; PAPP+VAL; MAGYAR+HÍRLAP; VELENCEI+TAVI;
 MAGYAR+TUDOMÁNYOS+AKADÉMIAI

Címek	A magyar nyelv értelmező szótára
	Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember
	Magyar Hírlap
Személynevek	Zsanett-tal
	Táncsiccsal
	Papp-pal
Földrajzi nevek	Dél-Alföld
	Heves vármegye
	velencei-tavi
Díjak	Kossuth-díj
	Márai Sándor-díj
	Oscar-díjas
Intézménynevek	Nemzeti Múzeum
	Madách Színház
	magyar tudományos akadémiai

2. Írd le a vonalra kijavítva az alábbi népdalcímek közül azokat, amelyekben helyesírási hibát találsz!

A hibátlanokat pipáld ki! 11/

Fán terem a szegfűszeg...

Láttál-e már valaha...

Meghozta az Isten piros pünkösdi napján...

Elmehetsz a házunk előtt...

Már minálunk, babám... **PIPA**

A kassai szőlőhegyen...

Száz forintnak ötven a fele...

Összefolyik a vén Szamos a Tiszával...

Elöl megyen egy kislány... **PIPA**

Menyasszony, vőlegény...

Erdő mellett estvéledtem...

Minden helyesen leírt/pipált címért 1 pont jár.

3. Másold le helyesírási hiba nélkül az alábbi szöveget! Ügyelj a mondatközi írásjelekre is! (A pontszám nem a hibák számát jelzi.) **10/**

A magyar eredményeket tekintve elismerően beszéltek a Magyar Olimpiai Bizottság tagjai a párizsi olimpiáról a testület aug. 21-ei ülésén. A 6 arany-, 7 ezüst- és 6 bronzérem, illetve az éremtáblázat 14. helye 206 nemzet között kiváló eredménynek számít.

Minden egyes helyesírási hibáért – a vesszőhibákat is beleértve – 1 pontot vonjunk le a maximálisan adható 10-ből. Ha az arany, illetve ezüst szavak után nem tett kötőjelet a tanuló, összesen 1 pontot vonjunk le.

4. Válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat!

10/

rán-ga-tó-dzik

metsz-szük

füst-től

Kos-suth

sán-cot

fi-xen

ví-zért

ez-ál-tal

Ri-chárd

é-rem-e-sély

5. Tedd felszólító módba az alábbi igéket a példák alapján! Ügyelj arra, hogy ne hosszabb alakot használj! **10/**

fut – fuss (fussál)		fut – fusd (fussad)
higgy	hisz	hidd
mondj	mond	mondd
nőj (nőlj)	nő	nődd
ments meg	megment	mentsd meg
játssz	játszik	játszd

6. Húzd alá az alábbi szavak közül azt, amelyik...

4/

a) az 1. helyen áll a betűrendben!

bodza, bodros, Bodrog, bodnár

b) az utolsó helyen áll a betűrendben!

írásvetítő, írászavar, írástudó, írásvédett

c) amelyik közvetlenül az irritál szó után áll a betűrendben!

írt, irt, irtó, Ír-tenger

d) amelyik közvetlenül megelőzi a buggyan szót a betűrendben!

bugyor, bugyogó, bugyborékol, bugyelláris

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____ pont